

Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Per email aan: cie.szw@tweedekamer.nl

Contactpersoon

Ruben van der Ploeg

Telefoonnummer

06 14478812

E-mailr.vanderploeg@cnv.nl**Plaats**

Utrecht

Datum

2 april 2025

Ons kenmerk

JPD/rp/001

Uw kenmerk**Betreft**

Schriftelijke inbreng Rondetafelgesprek over de WIA-problematiek d.d. 9 april 2025

Geachte leden van de Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Op 9 april a.s. bespreken we met elkaar de huidige situatie bij het UWV en de herstelaanpak die er ligt. CNV verneemt op dagelijkse basis de impact die problemen bij het UWV hebben op onze leden. WIA-gerechtigden, die de afgelopen jaren een beoordeling hebben gehad, vragen zich af: 'Gaat dit over mij?' Arbeidsongeschikt geraakte werknemers, die op dit moment worden uitgenodigd door het UWV, hebben evengoed zorgen: 'Gaat mijn beoordeling wel goed?'

Er ligt een grote opgave: om fouten te herstellen en vertrouwen terug te winnen bij iedereen die een beroep doet of moet doen op het UWV. Een zorgvuldig en menswaardig herstelbeleid is hier van het grootste belang. Daarbij hoort heldere en eerlijke communicatie over wat er fout is gegaan, maar ook over wat er wel en niet kan in het herstel en wanneer.

CNV denkt hier graag over mee en wil hierbij een aantal aandachtspunten meegeven.

Maak een helder onderscheid in de oorzaak van problemen

CNV vindt het belangrijk om een helder onderscheid te maken tussen enerzijds de huidige problemen in de uitvoering van de WIA en anderzijds de discussie over de toekomst van het stelsel van ziekte en arbeidsongeschiktheid (zie de bijlage voor de visie van CNV daarop). Een stelseldiscussie is geen antwoord op de huidige problemen in de uitvoering van de WIA door het UWV. Het is niet zo dat alle problemen in de uitvoering van de WIA veroorzaakt worden door de veronderstelde complexiteit van de WIA wet- en regelgeving. Zo lijkt bijvoorbeeld in de problemen bij de vaststelling van het dagloon de verouderde ICT-omgeving een grote rol te hebben gehad. Daarnaast was er sprake van gebrekkige kwaliteitscontrole. Het is van belang dat de uitvoering van de WIA op orde wordt gebracht en de organisatie van het UWV sterk verbeterd. Daarbij gaat het niet alleen over de sturingsrelatie tussen het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het UWV, maar ook om de organisatie van het UWV als geheel.

Wees transparant over de omvang van de huidige problemen

Een passende en adequate aanpak van de huidige WIA-problematiek begint met een goede analyse van wat er daadwerkelijk aan de hand is. In de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 24 maart jl. wordt aangegeven dat "UWV over de periode januari 2020 – september 2024 200.000 WIA-uitkeringen heeft

geanalyseerd op mogelijke fouten in de dagloonvaststelling.” Deze analyse is helaas niet bij de brief bijgevoegd, waardoor essentiële informatie ontbreekt. Op welke wijze is deze analyse uitgevoerd? Waar is naar gekeken en welke fouten heeft men gedetecteerd? Wat was de ernst en schaal van deze fouten? Ook blijft het onduidelijk of er de afgelopen maanden (bijvoorbeeld in deze analyse) breder is gekeken dan naar fouten in de dagloonberekening.

Een goed begrip van de situatie is nodig om te kunnen beoordelen of de gekozen koers van de hersteloperatie de juiste is. Belangrijk daarin is de variatie in de ernst van de fouten: is 80% een fout van € 20 in de maand, of is 80% een fout van € 200 in de maand? Welke vorm van correctie is daarbij passend? Een gedegen en constructief gesprek hierover kan alleen worden gevoerd op basis van juiste en volledige informatie. De onderliggende analyse dient daarom zo snel mogelijk te worden gedeeld.

Geef duidelijkheid over de scope van de herstelactie

Daarnaast moet de scope van de herstelactie zo snel mogelijk helder zijn. In de brief van 24 maart jl. lijkt het in eerste instantie enkel te gaan om fouten in de dagloonberekening. Dit is ook de lijn in de communicatie vanuit het UWV. Tegelijkertijd wordt er ook aangegeven dat er nader onderzoek wordt gedaan naar fouten in het Maatmanloon. Gaat het Maatmanloon (ook) onderdeel worden van deze herstelactie? Als niet, volgt dan na deze eerste herstelactie voor dagloonberekening een tweede voor Maatmanloon? Bovendien bleek uit de stukken die afgelopen zomer naar buiten zijn gekomen dat er ook op andere punten in de WIA-beoordeling fouten zijn gevonden.

Het is onwenselijk als mensen met meerdere herstelacties achter elkaar worden geconfronteerd. CNV begrijpt de keuze om te starten met de fouten in het dagloon, omdat hiervan vaststaat dat dit een rechtstreeks gevolg heeft op de hoogte van de uitkering. Tegelijkertijd horen wij van onze leden de vragen: ‘Wordt mijn dossier ook breder bekeken op andere fouten? Betekent een nieuwe beslissing van het UWV straks dat mijn dossier ook echt dicht kan?’

Geef daarom duidelijkheid over de scope van deze herstelactie en wat er eventueel nog gaat volgen. Indien er een definitieve keuze wordt gemaakt om bepaalde fouten niet mee te nemen in een herstelactie, dan dient hier ook duidelijkheid over te worden gegeven, inclusief afwegingskader. En neem de scope van de herstelactie ook mee in de informatie die individuele WIA-gerechtigden ontvangen, zodat bovengenoemde vragen worden beantwoord.

Neem zorgen over terugvordering definitief weg

De minister kiest er vooralsnog voor om de schaduw van mogelijke terugvorderingen boven de hersteloperatie te laten hangen. CNV wil dat er absolute helderheid komt dat er niet gaat worden teruggevorderd. Er wordt onderschat wat die mogelijkheid van terugvordering teweegbrengt bij de mensen die in afwachting zijn van een bericht van het UWV. Het zou heel veel kou uit de lucht halen als die duidelijkheid er wel komt. De door de minister genoemde situatie waar er wel teruggevorderd zou kunnen worden, bij een uitkering die hoger is dan het laatstverdiende loon, stelt geenszins gerust. Bij wisselende inkomsten voorafgaand aan de uitkering hoeft dit bijvoorbeeld helemaal niet zo duidelijk te zijn geweest voor een WIA-gerechtigde.

In de brief van 24 maart jl. staat daarnaast: “Ook onderzoekt UWV of volledig afzien van terugvorderen doelmatig zou kunnen zijn door onder andere de besparing op de uitvoeringskosten die dat met zich meebrengt. Daarbij wordt ook de maatschappelijke impact betrokken.” CNV begrijpt niet waarom het zo lang duurt om daar een knoop op door te hakken en vraagt om zo snel mogelijk te besluiten dat terugvorderingen niet aan de orde zijn.

Wees helder over de planning en het tijdspad van het herstel

CNV ziet dat er een grote opgave ligt en begrijpt dat de herstelactie een flinke tijdsperiode in beslag gaat nemen. Tegelijkertijd merken wij uit de vragen en signalen die we krijgen dat dit onduidelijk is voor veel WIA-gerechtigden die mogelijk zijn getroffen. Verwachtingsmanagement door heldere en eerlijke communicatie is bij dit proces van groot belang. Ook over wat er (nog) niet lukt. Dergelijke heldere en eerlijke communicatie is een belangrijk aandachtspunt voor de herstelactie. En hier valt echt nog een slag te maken.

Als voorbeeld. UWV heeft in november 2024 aangeven: "Vanaf begin 2025 nemen wij contact op met mensen die sinds 2020 een WIA-uitkering krijgen. Als we fouten in de berekening hebben gemaakt, hoort u hoe we deze gaan corrigeren. Mochten we andere fouten tegenkomen, dan herstellen we die ook. In april 2025 beginnen we met het aanpassen van de uitkeringen." Wij merken in contacten met onze leden dat dit soort teksten verwachtingen wekken die (helaas!) niet realistisch zijn: 'Ik krijg begin 2025 bericht en dan weet ik waar ik aan toe ben.' Het is inmiddels april en de hersteloperatie moet nog beginnen. Het is ook duidelijk dat deze operatie lang gaat duren. Gezien de omvang is dat begrijpelijk, maar het is belangrijk om dat ook eerlijk en duidelijk naar mogelijk getroffen personen te communiceren. Geef daarbij ook zo snel mogelijk duidelijkheid aan de WIA-ontvangers bij wie er niets aan de hand is.

Voorkom nadelige keteneffecten

Over hoe om te gaan met de keteneffecten (denk aan toeslagen, aanvullende verzekeringen, etc.) van de herstelactie wordt feitelijk niets nieuws gemeld in de eerder genoemde brief van de minister: 'Er wordt op gestudeerd.' Deze mogelijke effecten zijn echter van wezenlijk belang. Dit is iets wat zeer bij onze leden leeft: de zorg voor allerlei nadelige effecten bij een eventuele nabetaling is groot. Denk daarbij aan het moeten terugbetalen van toeslagen, of het moeten aanpassen van belastingaangiften. Keteneffecten moeten daarom worden voorkomen, dan wel geminimaliseerd. Zorg dus voor een tijdelijke (eenmalige) uitzondering dat een nabetaling geen invloed heeft op de grondslag van inkomensafhankelijke ondersteuning. Indien dat toch (onverhoopt!) niet mogelijk blijkt, moet er de mogelijkheid komen af te zien van een nabetaling.

Tot slot

CNV roept de minister en het UWV op om een zorgvuldig en menswaardig herstelbeleid te voeren en hier helder over te communiceren. Zo kan worden toegewerkt naar herstel van vertrouwen. Hier hoort een zorgvuldige analyse van dossiers en een zorgvuldige afhandeling van fouten die daarbij naar boven komen bij. Met ruimte voor maatwerk voor de individuele situatie van de persoon in kwestie.

Met vriendelijke groet,

Jan Pieter Daems
Bestuurslid CNV

Bijlage

'Brief CNV Commissiedebat arbeidsongeschiktheid 18 februari 2025' (visie CNV toekomst stelsel ziekte en arbeidsongeschiktheid). Zie:

https://cnvstorageprd.blob.core.windows.net/media/documents/Brief_CNV_Commissiedebat_arbeidsongeschiktheid_18_februari_2025.pdf